

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล-
การวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครู โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางในการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 591 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง (specific
random sampling) โดยสุ่มร้อยละ 50 ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนในแต่ละเขต
ได้กรรมการบริหารฯ ในทุกเขตรวม 204 คน
 - 1.2 ครูประจำการโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(simple random sampling) ได้ครูจากทุกเขตรวม 378 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกรรมการบริหาร
กลุ่มโรงเรียนและครูประจำการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ (check
list)
 - ตอนที่ 2 เกี่ยวกับวิธีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยใช้
กิจกรรม 15 กิจกรรม ว่าด้วยกระบวนการขั้นตอนการทำงานของแต่ละ

กิจกรรม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบ (check list)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในกระบวนการของแต่ละกิจกรรมรวม 15 กิจกรรม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended)

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการศึกษาคนคว่าเอกสารและตำราต่างๆ การสัมภาษณ์ของครูใหญ่ ครู และผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการศึกษา ตลอดจนคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็น เมื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนจำนวน 20 คน รวม 30 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ 2 วิธีคือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่งข้อมูลคืนทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา 459 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.66

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าร้อยละ (percentage) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.2) เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ส่วนครูประจำการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.6) เป็นเพศหญิง เมื่อพิจารณารวมทั้งกรรมการบริหารฯ และครูประจำการแล้วส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.8) เป็นเพศหญิง

2. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.0) เป็นผู้ที่มียุวะระหว่าง 41-50 ปี ส่วนครูประจำการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.0) เป็นผู้ที่มียุวะระหว่าง 31-40 ปี เมื่อพิจารณารวมทั้งกรรมการบริหารฯ และครูประจำการแล้วส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.6) เป็นผู้ที่มียุวะ

อายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาคือ กลุ่มผู้มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 34.4)

3. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.7) เป็นผู้มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ส่วนครูประจำการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.6) เป็นผู้มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี เมื่อพิจารณารวมทั้งกรรมการบริหารฯ และครูประจำการแล้ว ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31.6) เป็นกลุ่มผู้มีอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 27.9)

4. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.8) เป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนครูประจำการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.4) เป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เมื่อพิจารณารวมทั้งกรรมการบริหารฯ และครูประจำการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.6) เป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประจำการที่มีต่อวิธีการจัดการนิเทศการศึกษา โดยกิจกรรม 15 กิจกรรมด้วยกันมีดังนี้คือ

2.1 การประชุม

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างิจกรรมการประชุม ซึ่งมีกระบวนการ 9 ขั้นตอนคือ ให้คณะกรรมการบริหารฯ ร่วมมือกันศึกษาที่มาของหัวข้อการประชุมและวัตถุประสงค์ แต่งตั้งและมอบหมายงานให้อนุกรรมการดำเนินการ จัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการประชุมมอบให้อนุกรรมการดำเนินการใช้จ่ายมีหลักฐาน เป็นลายลักษณ์อักษร ขอความร่วมมือจากประธานการประชุมวิทยากร และเจ้าของสถานที่ แจ้งเรื่องหัวข้อการประชุมกำหนดวัน เวลา และรายละเอียดอื่นๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ ดำเนินการประชุมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ คณะอนุกรรมการประเมินผลการประชุมทำรายงานการประชุม นำผลการประชุมไปสู่การปฏิบัติ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งส่วนใหญ่ได้ทำแล้วในการปฏิบัติจริง และในความคิดหวังก็คิดว่าควรทำในอัตราที่สูงมากคือมากกว่าร้อยละ 90 ในขั้นตอนของกระบวนการ สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าง ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และที่น่าสังเกตในขั้น-

ตอนที่ 7 คือ ชั้นคณะกรรมการประเมินผลการประชุมได้ทำแล้วในอัตราค่า (ร้อยละ 57.1) กว่าทุกขั้นตอนมาก ส่วนในความคาดหวังสรุปประจำการคิดว่าควรทำในทุก ๆ ขั้นตอน ในอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 ทุกขั้นตอน

2.2 การประชุมปฏิบัติการ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการซึ่งมีกระบวนการ 8 ขั้นตอนคือ ครูใหญ่เสนอปัญหาและความต้องการของครูในกลุ่มโรงเรียนแก่คณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียนร่วมกันเขียนโครงการเพื่อจัดการประชุมปฏิบัติการ เสนอโครงการต่อหัวหน้าเขตเพื่อขออนุมัติการประชุมปฏิบัติการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการ ติดต่อเชิญวิทยากรจากภายนอก ดำเนินการประชุมปฏิบัติการ ประเมินผลโครงการ ติดตามผลและเสนอรายงานต่อคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคาดหวังก็คิดว่าควรทำในอัตราสูงมากกว่าร้อยละ 90 ทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูงมากกว่าร้อยละ 95 ทุกขั้นตอน

2.3 การประชุมกลุ่มย่อย

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนคือ ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมข้อมูลจากครูทุกกลุ่ม-ประสบการณ์ เสนอความต้องการต่อกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูช่วยกันวางโครงการปรับปรุงกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ร่วมกัน แบ่งกลุ่มคณะกรรมการบริหารฯ รับผิดชอบแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข มอบงานปรับปรุงกลุ่มประสบการณ์ ให้โรงเรียนหนึ่งๆ รับผิดชอบเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการตามโครงการโดยอาจารย์ใหญ่ที่รับผิดชอบกลุ่มประสบการณ์นั้น เป็นที่ปรึกษา เชิญหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียน และวิทยากรมาร่วมประชุมทำโครงการต่างๆ ตามข้อมูลและปัญหาของกลุ่มโรงเรียน กำหนดนัดหมายประชุมปรึกษาหารือผลการปฏิบัติงาน ประเมินผล กลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เสนอผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนที่ 5 คือ การเชิญหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียน

และเชิญวิทยากรมาร่วมประชุมทำโครงการต่างๆ ตามข้อมูลและปัญหาของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งในทางปฏิบัติจริงยังไม่ได้ทำเป็นส่วนใหญ่ และในความคิดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูง (ร้อยละ 98.2) มีข้อนำสังเกตในชั้นตอนที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมข้อมูลจากครูทุกกลุ่มประสบการณ์ เสนอความต้องการต่อกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ชั้นตอนที่ 4 มอบงานปรับปรุงกลุ่มประสบการณ์ ให้โรงเรียนหนึ่งๆ รับผิดชอบ เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการตามโครงการ โดยอาจารย์ใหญ่ที่รับผิดชอบกลุ่มประสบการณ์นั้นๆ เป็นที่ปรึกษา และชั้นตอนที่ 7 กลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เสนอผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วในอัตราค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 50) กว่าชั้นตอนอื่นๆ อยู่มาก ส่วนในความคิดหวังของคณะกรรมการบริหารฯ คิดว่าควรทำในอัตราสูงมากกว่าร้อยละ 95 ทุกชั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการบริหารฯ ในทุกชั้นตอนคือ ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกชั้นตอน และปฏิบัติจริงในอัตราต่ำมากในชั้นตอนที่ 1 ชั้นตอนที่ 4 ชั้นตอนที่ 5 และชั้นตอนที่ 7 ในความคิดหวัง ครูส่วนใหญ่คิดว่าควรทำทุกชั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 95

2.4 การทดลองปฏิบัติการ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการทดลองปฏิบัติการ ซึ่งมีกระบวนการ 6 ชั้นตอนคือ ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการเสนอคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการบริหารฯ ร่วมกันเขียนโครงการทดลองปฏิบัติการ เสนอหัวหน้าเขตเพื่อขออนุมัติ ขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูของโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการ ดำเนินการทดลองปฏิบัติการ ประเมินผลการทดลองและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกชั้นตอน ในความคิดหวังคิดว่าควรทำทุกชั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97 สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกชั้นตอนในชั้นตอนที่ 3 ของความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูของโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติการ และชั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการทดลอง และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ซึ่งทั้งสองชั้นตอนดังกล่าวนี้ทั้งคณะกรรมการบริหารฯ และครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วในอัตราต่ำ สำหรับความคิดหวังของครูประจำการคิดเห็นว่า ควรทำทุกชั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 95 ทุกชั้นตอน

2.5 การทดสอบ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการทดสอบ ซึ่งมีกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ของการทดสอบ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการและกำหนดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการทดสอบ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสอบและแจ้งรายละเอียดให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ จัดทำตารางสอบแจ้งให้โรงเรียนทราบ ประเมินผลแล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคิดหวังคิดเห็นว่าควรทำทุกขั้นตอน สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูประจำการส่วนใหญ่ ซึ่งมีความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคิดหวังคิดเห็นว่าควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูง ทั้งคณะกรรมการบริหารฯ และครูต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในอัตราสูง ระดับใกล้เคียงกันทุกขั้นตอน ทั้งในความคิดหวังและการปฏิบัติจริง

2.6 การอภิปราย

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการอภิปราย ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อ การอภิปราย จากปัญหาที่รวบรวมได้จากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน กำหนดบุคคลผู้ดำเนินการอภิปรายจากแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ดำเนินการอภิปรายร่วมกัน สรุปผลการอภิปรายนำไปใช้ และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำ ขั้นตอนที่ทำแล้วในอัตราต่ำ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการอภิปรายร่วมกัน และขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการอภิปรายนำไปใช้ และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ร้อยละ 53.0 และ 50.0 ตามลำดับ ในความคิดหวังของคณะกรรมการบริหารฯ คิดเห็นว่าควรจะได้ทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97 ทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำ และที่ปฏิบัติจริงได้ทำแล้ว ในอัตราต่ำคือ ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อการอภิปรายจากปัญหาที่รวบรวมได้จากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน และขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการอภิปรายร่วมกัน ร้อยละ 55.0 และ 51.9 ตามลำดับ สำหรับในความคิดหวังทั้งคณะกรรมการบริหารฯ และครูประจำการต่างก็คิดเห็นว่า กระบวนการกิจกรรมการอภิปรายนี้ควรทำในอัตราสูงมากกว่าร้อยละ 96 ทุกขั้นตอน

2.7 การบรรยาย

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการบรรยาย ซึ่งมีกระบวนการ 6 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อการบรรยายจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มโรงเรียน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดการบรรยาย เชิญวิทยากรผู้มีความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาที่ตรงกับหัวข้อการบรรยาย ประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ กำหนดวัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดต่างๆ ดำเนินการจัดการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้เข้าฟังการบรรยายซักถามปัญหา ประเมินผลการบรรยายและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารฯ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการ ซึ่งในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ได้ทำแล้วทุกขั้นตอน ขั้นตอนที่ทำแล้วในอัตราค่าได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อการบรรยายจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มโรงเรียน (ร้อยละ 57.7) ขั้นตอนที่ 2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดการบรรยาย (ร้อยละ 58.9) และขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการบรรยายและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารฯ (ร้อยละ 59.5) ในความคาดหวังคณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่คิดว่า ควรทำในอัตราสูง ร้อยละ 98 ขึ้นไปทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการบริหารฯ ว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และขั้นตอนที่ทำแล้วในอัตราค่า คือ ขั้นตอนที่ 1. (ร้อยละ 58.4) ขั้นตอนที่ 2 (ร้อยละ 57.0) และขั้นตอนที่ 6 (ร้อยละ 58.4) และในความคาดหวังครูประจำการส่วนใหญ่คิดเห็นว่า ควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 96 ขึ้นไปทุกขั้นตอน

2.8 การสาธิต

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการสาธิต ซึ่งมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการสาธิตตามข้อมูลที่กลุ่มโรงเรียนพิจารณาแล้ว จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถมาทำการสาธิต ทำการฝึกซ้อมการสาธิตเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง กำหนด วัน เวลา สถานที่ที่ทำการสาธิต ดำเนินการสาธิต และอภิปรายร่วมกันเพื่อนำทฤษฎีและหลักการไปใช้ในการปฏิบัติหลังจากชมการสาธิตแล้ว ประเมินผลการสาธิตและติดตามผล รายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารฯ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ไม่ได้ทำ ขั้นตอนที่ทำแล้วในการปฏิบัติในอัตราค่อนข้างต่ำคือ ขั้นตอนที่ 2 จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถมาทำการสาธิต (ร้อยละ 57.1)

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ทำการสาธิต (ร้อยละ 53.6) และขั้นตอนที่ 5 คำเนิ-
 การสาธิตและอภิปรายร่วมกัน เพื่อนำทฤษฎีและหลักการไปใช้ในการปฏิบัติหลังชมการสาธิตแล้ว
 (ร้อยละ 51.8) ส่วนในความคาดหวังมีความคิดเห็นเห็นว่า ควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ
 97 ทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการสาธิต
 ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำ และขั้นตอนที่ยังไม่ได้ทำในอัตราค่ามาก (ร้อยละ 38.8) คือ ขั้นตอนที่ 3
 ทำการฝึกซ้อมการสาธิตเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะกรรมการ
 บริหารฯ ที่ว่าในทางปฏิบัติจริงได้ทำขั้นตอนนี้ในอัตราร้อยละ 45.8 นับว่าเป็นอัตราที่ต่ำมาก เช่น-
 เดียวกัน ส่วนขั้นตอนที่ได้ทำแล้วในการปฏิบัติจริงเป็นอัตราร้อยละที่ต่ำ ในความคิดเห็นของครู
 ประจำการส่วนใหญ่คือ ขั้นตอนที่ 2 จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถมาทำการสาธิต (ร้อยละ
 54.0) และขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ทำการสาธิต (ร้อยละ 52.9) สำหรับความ-
 คาดหวังครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่า ควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 96 ทุก
 ขั้นตอน

2.9 การจัดนิทรรศการ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่า กิจกรรมการจัด
 นิทรรศการ ซึ่งมีกระบวนการ 6 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประชุมกำหนด
 วัตถุประสงค์และหัวข้อการจัดนิทรรศการ แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการดำเนินงาน คณะอนุกรรมการ
 ร่วมกันประชุมวางแผนงานและเขียนโครงการ จัดหา จัดทำ วัสดุอุปกรณ์ ขอความร่วมมือจากผู้
 เกี่ยวข้องในการจัดนิทรรศการและทำการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการจัดนิทรรศการ ประเมินผล
 แล้วรายงานเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระ-
 บวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอนและขั้นตอนที่ทำแล้วในอัตราร้อยละที่สูงกว่าขั้นตอน
 อื่นๆ คือ ขั้นตอนที่ 2 แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการดำเนินงาน (ร้อยละ 67.8) รองลงไปคือ ชัน-
 ตอนที่ 4 จัดหา จัดทำ วัสดุอุปกรณ์ ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดนิทรรศการ และทำ
 การประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 66.6) ในความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารฯ คิดเห็นว่า ควร
 ทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 94 ทุกขั้นตอน สำหรับความคิดเห็นของครูประจำการส่วนใหญ่คิดเห็น
 เห็นว่า ในทางปฏิบัติจริง ได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารฯ
 ในทุกขั้นตอน รวมทั้งขั้นตอนที่ทำแล้วในอัตราร้อยละสูงกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือขั้นตอนที่ 2 แต่งตั้งครู
 เป็นอนุกรรมการดำเนินงาน (ร้อยละ 68.2) ซึ่งเป็นขั้นตอนเดียวกัน ส่วนในความคาดหวังมี
 ความคิดเห็นเห็นว่า ควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97 ทุกขั้นตอน

2.10 การสัมภาษณ์

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ซึ่งมีกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนหรือครู แจกกำหนด วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์วิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐานที่สำคัญๆ จัดเตรียมวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการ เสนอการบริหารกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงไม่ได้ทำทุกขั้นตอนในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 32.1 ทุกขั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 92 ทุกขั้นตอน สำหรับความคิดเห็นของครูประจำการส่วนใหญ่คิดเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติจริงไม่ได้ทำในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 40.8 ทุกขั้นตอน และในความคาดหวังคิดเห็นว่าเป็นควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 91 ทุกขั้นตอน

2.11 การเยี่ยมชั้นเรียน

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งมีกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ กำหนดจุดมุ่งหมายของการเยี่ยมชั้นเรียนจากความต้องการของครูในกลุ่มโรงเรียน แต่งตั้งอนุกรรมการในการดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน คณะอนุกรรมการประชุมจัดประเด็นของปัญหาหารือกัน เขียนโครงการและกำหนดสถานที่ที่เหมาะสม เลือกสรรบุคคลที่มีทักษะและความสามารถทางด้านนั้น เป็นผู้ทำการสอนให้ดู แจกรายละเอียดให้ผู้ไปเยี่ยมก่อนไป เช่น จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการไปดูเครื่องมือแบบรวบรวมพฤติกรรมและรายละเอียดต่างๆ นำครูไปเยี่ยมชั้นเรียนและเปิดอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังเยี่ยมชมแล้ว คณะอนุกรรมการประเมินผลแล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริง ได้ทำแล้วเป็นส่วนใหญ่ มีข้อน่าสังเกตคือขั้นตอนที่ 3 เลือกสรรบุคคลที่มีทักษะ และความสามารถทางด้านนั้น เป็นผู้สอนให้ดู ขั้นตอนที่ 4 แจกรายละเอียดให้ผู้ไปเยี่ยมก่อนไป เช่น จุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ และเครื่องมือแบบรวบรวมพฤติกรรม และรายละเอียดต่างๆ และขั้นตอนที่ 6 คณะอนุกรรมการประเมินผลแล้วเสนอผลรายงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ 3 ขั้นตอนดังกล่าวนี้ ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วในอัตราต่ำกว่าร้อยละ 50.6, 52.4 และ 53.6 ตามลำดับในความคาดหวัง คณะกรรมการบริหารฯ คิดว่า

ควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97 ทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการมีความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้ว เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นขั้นตอนที่ 3 เลือกสรรบุคคลที่มีทักษะและความสามารถทางด้านนั้น เป็นผู้ทำการสอนให้ดู (ร้อยละ 47.1) และขั้นตอนที่ 4 แจกรายละเอียดให้ผู้ไปเยี่ยมก่อนไป เช่น จุดมุ่งหมาย เครื่องมือแบบรวบรวมพฤติกรรม และรายละเอียดอื่นๆ (ร้อยละ 49.8) ซึ่งสองขั้นตอนนี้ ในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำ และในความคิดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 94 ทุกขั้นตอน

2.12 การสังเกต

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการสาธิต ซึ่งมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกตจากข้อมูลความต้องการของกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดผู้ประเมิน จำแนกผู้ประเมินตามประเภทที่จะถูกประเมิน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและเครื่องมือในการสังเกต ผู้ประเมินดำเนินการสังเกตแล้วประเมินผล เสนอรายงานการสังเกตพร้อมเสนอแนะตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ได้ทำแล้วในอัตราสูงกว่าร้อยละ 58 ทุกขั้นตอน และในความคิดหวังคณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่คิดว่า ควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 95.8 ทุกขั้นตอน สำหรับครูประจำการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 58 ทุกขั้นตอนและในความคิดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 95.8 ทุกขั้นตอน

2.13 การเขียนบทความทางวิชาการ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเขียนบทความทางวิชาการ ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการในการสร้างหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เขียนบทความทางวิชาการให้แก่กลุ่มโรงเรียน คณะอนุกรรมการจัดทำศูนย์บริการด้านบทความทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนแก่ผู้ที่สนใจและตั้งหน่วยตอบรับความคิดเห็น คณะอนุกรรมการนำบทความที่ได้รับมาพิจารณาเลือกสรรเพื่อพิมพ์เผยแพร่ จัดส่งเอกสารบทความวิชาการของกลุ่มโรงเรียนไปยังโรงเรียนต่างๆ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำทุกขั้นตอน และในความคิดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97 สำหรับครูประจำการมีความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำทุกขั้นตอน และในความคิดหวัง

คิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 94.5 ทุกชั้นตอน

2.14 การจัดทำทัศนศึกษา

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการจัดทัศนศึกษา ซึ่งมีกระบวนการ 7 ชั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำทัศนศึกษาแล้วสอบถามความเห็นจากครูในกลุ่มโรงเรียนในการกำหนดสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา แต่งตั้งครูเป็นคณะอนุกรรมการจัดการทัศนศึกษา ติดต่อขอเข้าชมและศึกษางานกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา ติดต่อหาหน้ในการเดินทางและจัดหาความสะดวกสบายต่างๆ จัดการทัศนศึกษาโดยเตรียมเครื่องมือในการศึกษาดูงาน เช่น แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ความรู้ตามวัตถุประสงค์ อภิปรายร่วมกันหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษาแล้ว คณะอนุกรรมการติดตามผลและรายงานผลที่ได้รับต่อคณะกรรมการบริหารฯ ความลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งส่วนใหญ่ได้ทำแล้วทุกชั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่า ควรทำทุกชั้นตอนเช่นเดียวกัน สำหรับความคิดเห็นของครูประจำการส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติจริง ได้ทำแล้วเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นชั้นตอนที่ 6 อภิปรายร่วมกันหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษาแล้ว (ร้อยละ 46.0) และชั้นตอนที่ 7 คณะอนุกรรมการติดตามผลและรายงานผลที่ได้รับต่อคณะกรรมการบริหารฯ (ร้อยละ 48.8) ซึ่งทั้งสองชั้นตอนนี้ในความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่คิดว่ายังไม่ได้ทำ ชัดแย้งกับคณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่คิดว่าทำแล้ว แต่ก็ทำในอัตราต่ำ (ร้อยละ 56.0) เป็นส่วนใหญ่ สำหรับความคาดหวังของครูส่วนใหญ่คิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 96.9 ทุกชั้นตอน

2.15 การพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความคุ้นเคย

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมการพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความคุ้นเคย ซึ่งมีกระบวนการ 6 ชั้นตอนคือ คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดงาน คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการจัดการประชุมวางแผนงาน แบ่งงาน และดำเนินงาน คณะอนุกรรมการ กำหนดวัน เวลา สถานที่ และระบุประเภทของกิจกรรมในการพบปะสังสรรค์ เช่น การแข่งขันกีฬา งานเลี้ยง เป็นต้น คณะอนุกรรมการจัดหาและจัดทำอุปกรณ์ในการดำเนินการ และ เอกสารขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการดำเนินการจัดการพบปะเพื่อสร้างความคุ้นเคย ประเมินผลแล้วรายงานเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารฯ ตามลำดับดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งส่วนใหญ่ได้ทำแล้วทุกชั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 97.0 ทุกชั้นตอน สำหรับครูประจำการมีความคิดเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ได้ทำแล้วทุกชั้นตอน

และในความคาดหวังคิดว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 95.5 ทุกชั้นตอน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษา โดยกิจกรรม 15 กิจกรรม

3.1 การประชุม ควรกำหนดหัวข้อการประชุมจากความต้องการของคณะกรรมการบริหารฯ และครู ควรแจ้งหัวข้อการประชุมให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน การดำเนินการประชุมควรเป็นแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอความคิดเห็น และดำเนินการให้ตรงกับหัวข้อการประชุม การประชุมควรประชุมในวันหยุดโรงเรียน นำผลข้อตกลงไปปฏิบัติจริง และติดตามผล

3.2 การประชุมปฏิบัติการ หัวข้อการประชุมควรมาจากข้อตกลงของคณะกรรมการบริหารที่ได้จากปัญหาของครูในกลุ่มโรงเรียน ควรมีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนเตรียมการล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบล่วงหน้าต่างๆ เพื่อการเตรียมพร้อม ควรประชุมปฏิบัติการเฉพาะกลุ่มประสบการณ์รวมทั้งเขต และควรเชิญวิทยากรผู้มีความสามารถในการประชุมปฏิบัติการมาร่วมด้วย

3.3 การประชุมกลุ่มย่อย ควรจัด เป็นเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ควรมีผู้เชี่ยวชาญคอยช่วยเหลือควรให้สมาชิกรับปัญหาไปศึกษาตามข้อมูลเสนอการแก้ไขต่อที่ประชุมใหญ่ และบางกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีกระบวนการดังนี้ จัดแบ่งกลุ่มรวบรวมปัญหา จัดประชุมอภิปรายแก้ปัญหา ติดตามผล

3.4 การทดลองปฏิบัติการ ได้เสนอกระบวนการว่าควรเริ่มจากเสนออนุมัติโครงการ ปฏิบัติการสร้างข้อสอบ ประเมินผล และบางกลุ่มเสนอแนะว่าควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนที่ได้รับเลือกทำการทดลองปฏิบัติการ บางกลุ่ม เสนอว่าควรมีขั้นตอนดังนี้คือ หาข้อมูลแต่งตั้ง ทดลอง และประเมินผล

3.5 การทดสอบ ควรมีการประชุมชี้แจง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการ และเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ ควรมีการวิเคราะห์เครื่องมือที่นำมาทดสอบให้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน มีการติดตามผล ปรับปรุงแก้ไข และมีสถิติเปรียบเทียบ

3.6 การอภิปราย ควรมีการอภิปรายในลักษณะกลุ่มย่อยได้อย่างอิสระ แล้วเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในระดับเขต

3.7 การบรรยาย ควรกำหนดหัวข้อการบรรยายจากความสนใจของครูทุกกลุ่มประสบการณ์ในระดับเขตร่วมกัน และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะหลายๆสาขาวิชาชี้แจงบรรยายเพื่อขยายความรู้ให้กว้างไกล

3.8 การสาธิต ควรทำการสาธิตจากปัญหาที่ได้จากทุกกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่มีความสามารถในการสาธิต มีการเตรียมการอย่างดี และมีผลงานแสดงความสำเร็จในการสาธิต

3.9 การจัดนิทรรศการ ควรทำหลายๆ กลุ่มประสบการณ์ในระดับเขต กำหนดวัตถุประสงค์ หัวข้อการจัดนิทรรศการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และเสนอผลต่อกลุ่มโรงเรียน

3.10 การสัมภาษณ์ ควรมีเป้าหมายในการสัมภาษณ์ กำหนดวิธีการสัมภาษณ์ที่ตรงกับความต้องการ แต่งตั้งผู้มีความสามารถในการสัมภาษณ์เป็นผู้ดำเนินการ

3.11 การเยี่ยมชั้นเรียน ตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชั้นเรียน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ กำหนดเวลา ดำเนินการ

3.12 การสังเกต ตั้งจุดประสงค์ ดำเนินการประเมินผล ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่แน่นอน โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้จริงๆ ควรสังเกตพฤติกรรมหลายรูปแบบ คำนึงถึงสภาพพื้นฐาน และอัตราประกอบกันจึงสรุป

3.13 การเขียนบทความทางวิชาการ แต่งตั้งคณะกรรมการเขียนบทความลงในเอกสารศูนย์วิชาการ

3.14 การจัดทัศนศึกษา ตั้งวัตถุประสงค์ สถานที่ที่จะไป ประชุม ดำเนินงาน ประเมินผล ควรบอกกำหนดการล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวและควรไปครั้งละไม่มากแห่งจนเกินไป ควรจัดอย่างน้อยปีละครั้ง

3.15 การพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความคุ้นเคย ควรสอบถามลงมติ และแจ้งให้ทราบโดยทั่วถึงก่อนถึงจุดประสงค์ ตั้งเป้าหมาย แต่งตั้งบุคคลดำเนินงาน จัดรวมทั้งวิชาการและการพบปะสังสรรค์ในระดับเขต อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาแล้วนั้น มีข้อควรอภิปราย และเสนอแนะดังนี้

1. เกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 50-60 ปี ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21-30 ปี และคณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ครูส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี รองลงมาคือ อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ซึ่งนับว่าเป็นผู้ที่ มีประสบการณ์ในการสอนและการทำงานมานานพอสมควร ด้านคุณวุฒิทางการศึกษา คณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 79.8 ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 84.4 ซึ่งนับว่าเป็นผลดีในด้านที่มีบุคลากรที่มีวุฒิสอง และส่วนใหญ่เคยผ่านการทำงานเกี่ยวกับการสอน การจัดการนิเทศ การศึกษาด้วยกิจกรรมนิเทศการศึกษาแบบต่างๆ มาแล้ว เป็นเวลานาน ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี ทั้งอาจเคยเป็นผู้ปฏิบัติจริง หรือมีประสบการณ์ซึ่งจะสามารถมองเห็นข้อดีข้อบกพร่องที่ควรจัดกระทำขึ้นในกระบวนการของกิจกรรมนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อที่ว่าในขณะที่ปฏิบัติงานต้องการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนนั้น จะสามารถดำเนินการด้วยกระบวนการของกิจกรรมต่างๆ และสามารถจัดลำดับก่อนหลังอย่างไร กระบวนการอะไรที่สามารถนำมาสัมพันธ์กันได้ และสามารถใช้กระบวนการเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน

2.1 การประชุม ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประจำการส่วนใหญ่ จะสอดคล้องกันในด้าน การปฏิบัติจริงว่า ได้ทำแล้ว และในความคาดหวังก็คิดเห็นว่าควรทำในอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 ในทุกขั้นตอนของกระบวนการของกิจกรรมการประชุม ไม่มีขั้นตอนใดเลยที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรทำ แสดงว่าขั้นตอนของกระ-

บวกรการการประชุมที่ได้จัดขึ้นนี้เป็นกระบวนการที่เหมาะสม สมควรจะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลดีได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารฯ ร่วมกันศึกษาที่มาของหัวข้อการประชุมและวัตถุประสงค์
2. แต่งตั้งและมอบหมายงานให้อนุกรรมการดำเนินการ
3. จัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการประชุมมอบให้อนุกรรมการดำเนินการใช้จ่ายมีหลักฐาน เป็นลายลักษณ์อักษร
4. ขอความร่วมมือจากประธานการประชุม วิทยากร และเจ้าของสถานที่
5. แจง เรื่องหัวข้อการประชุมกำหนดวัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดอื่นๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
6. ดำเนินการประชุมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้
7. คณะอนุกรรมการประเมินผลการประชุม
8. ทำรายงานการประชุม
9. นำผลการประชุม ไปสู่การปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ยง วัชชวัลคุ (ยง วัชชวัลคุ 2524 : 90-91) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า การปฏิบัติงานใดๆ ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนดำเนินงานให้รอบคอบล่วงหน้าเสมอ การประชุมครูก็เช่นเดียวกัน ผู้จัดประชุมจะต้องมีหลักการทำงานทั้งนี้เพื่อให้การประชุม เป็นไปอย่างได้ผลเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย และไม่เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ การประชุมควรดำเนินการด้วยการเตรียมการประชุมคือ ผู้จัดประชุมต้องเตรียมงานล่วงหน้าในเรื่องการจัดวาระการประชุมคือ เรื่องที่จะประชุมว่าตอนใดจะพูดเรื่องใด วาระการประชุม เป็นข้อกำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ จัดแบ่งขั้นตอนให้เหมาะสม และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องกับการประชุม และผู้ร่วมเข้าประชุมรับทราบล่วงหน้าานพอสมควร เพื่อการเตรียมตัวได้ถูกต้อง เตรียมสถานที่ และเลือกวิธีการประชุม ตามความมุ่งหมายของการประชุม เป็นสำคัญ การดำเนินการประชุมแม้จะได้เตรียมการประชุมไว้เป็นอย่างดี แต่ในระหว่างการประชุมก็ต้องดำเนินการไปอย่างรัดกุม ใช้วิธีทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งจะดำเนินไปตามความพอใจของใครไม่ได้ ให้โอกาสแก่ผู้เข้าร่วมประชุมแสดง

ความคิดเห็นในกรณีที่จัดแบบให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็นได้ ประธานการประชุมต้องพยายามควบคุมการประชุมให้อยู่ในขอบเขตเรื่องที่ประชุมไม่ปล่อยให้ออกนอกเรื่องมากเกินไป ต้องมีการบันทึกผลการประชุมไว้เป็นหลักฐาน รวมถึงปัญหาต่างๆ ด้วย อ่านสรุปผลการประชุมให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบเพื่อความเข้าใจตรงกัน การดำเนินการหลังการประชุมคือ จะต้องมีการติดตามผลตามที่ Mildred E. Swearingen (Swearingen 1962: 111-112) ได้กล่าวไว้ว่า การประชุมแต่ละครั้งจะมีเรื่องตกลงกันเพื่อปฏิบัติ จึงต้องมีการติดตามผลว่าได้กระทำตามที่ตกลงหรือไม่ ถ้าไม่มีการติดตามผลผู้เข้าร่วมประชุมอาจคิดว่า เข้าร่วมประชุมเพื่อทราบเท่านั้น หากเป็นเช่นนี้แล้วจะไม่เกิดประโยชน์แต่ประการใด ดังกล่าวนี้จึงสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาด้วยกิจกรรมการประชุมนี้ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษามีความคาดหวังให้ปฏิบัติงานอย่างมีกระบวนการขั้นตอนดังกล่าวแล้ว 9 ขั้นตอนด้วยกัน เพื่อให้การนิเทศการศึกษาได้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาอย่างแท้จริงตรงกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาของ Adam and Dickey ที่ว่า การนิเทศการศึกษาคือ การสร้างสรรค์และการให้อิสระเสรีแก่ครูในการปฏิบัติงาน โดยมีการวางแผน โปรแกรมไว้อย่างดีในการปรับปรุงการสอน (Adams and Dickey 1966: 3)

2.2 การประชุมปฏิบัติการ ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประจำการส่วนใหญ่สอดคล้องกันในด้านการปฏิบัติจริงว่า ได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคิดเห็นก็มีความเห็นว่าควรทำในอัตราสูงกว่ำร้อยละ 96.2 ทุกขั้นตอนในกระบวนการของกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ ไม่มีขั้นตอนใดเลยที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรทำแสดงว่าขั้นตอนในกระบวนการของกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการที่ได้จัดขึ้นนี้ เป็นกระบวนการที่เหมาะสมสมควรที่จะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลดีได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. ครูใหญ่เสนอปัญหาและความต้องการของครูในกลุ่มโรงเรียนแก่ คณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียน
2. คณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียนร่วมกัน เขียนโครงการ เพื่อจัดการประชุมปฏิบัติการ
3. เสนอโครงการต่อหัวหน้าเขตเพื่อขออนุมัติการประชุมปฏิบัติการ
4. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการ
5. ติดต่อเชิญวิทยากรจากภายนอก

6. ดำเนินการประชุมปฏิบัติการ
7. ประเมินผลโครงการ
8. ติดตามผลและเสนอรายงานต่อคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

ซึ่งการทำงานดังกล่าวของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตรงกับผลการศึกษาวิจัยของภคัทพย์ แก้วผนิกรังษี (ภคัทพย์ แก้วผนิกรังษี 2524 : 139-140) ได้ค้นพบว่าในการจัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควรมีการสำรวจความต้องการของกลุ่มโรงเรียนก่อนว่า มีความต้องการในเรื่องใด มากน้อยเพียงไร และการจัดก็ไม่ควรให้มีมากหรือถึงจนเกินความต้องการ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง เท่าที่ประสบมาส่วนมากครูไม่มีใครสมัครใจ จึงขาดความตั้งใจในขณะที่เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการ ผลที่ได้รับจึงน้อยเกินไป การปฏิบัติการด้วยตัวของครูเองจะช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในงานกิจกรรมต่างๆ ซึ่งควรเป็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่นำมาเผยแพร่ เพื่อส่งผลในการนำไปพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูยังให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรวางแผนและโครงการในการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละปีไว้ล่วงหน้าและแน่นอน เพื่อให้ทางโรงเรียนได้มีเวลาเตรียมการในการพิจารณาจัดส่งครูเข้าร่วมโครงการได้ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการ รวมทั้งการประเมินผลและการติดตามผล ควรปฏิบัติโดยต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ Mildred E. Swearingen (Swearingen 1962 : 111 - 112) ได้กล่าวแล้วว่า การประชุมแต่ละครั้ง จะต้องมีการตกลงกันเพื่อปฏิบัติ จึงต้องมีการติดตามผลว่าได้กระทำตามที่ตกลงเพียงไร ดังกล่าวแล้วนี้สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาด้วยกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการนี้ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษา มีความคาดหวังให้ปฏิบัติงานอย่างมีกระบวนการขั้นตอนดังกล่าวแล้ว 8 ขั้นตอนด้วยกัน เพื่อให้การนิเทศการศึกษาด้วยกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของเด็กมากที่สุดด้วย

2.3 การประชุมกลุ่มย่อย จากการวิจัยพบว่าคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนคือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมข้อมูลจากครูทุกกลุ่มประสบการณ์ เสนอความต้องการต่อกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน
2. กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูช่วยกันวางโครงการปรับปรุงกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ร่วมกัน
3. แบ่งกลุ่มคณะกรรมการบริหารฯ รับผิดชอบแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
4. มอบงานปรับปรุงกลุ่มประสบการณ์ ให้โรงเรียนหนึ่งๆ รับผิดชอบเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการตามโครงการ โดยอาจารย์ใหญ่ที่รับผิดชอบกลุ่มประสบการณ์นั้นๆ เป็นที่ปรึกษา
5. เชิญหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียน และวิทยากรมาร่วมประชุมทำโครงการต่างๆ ตามข้อมูลและปัญหาของกลุ่มโรงเรียน
6. กำหนดนัดหมายประชุมปรึกษาหารือผลการปฏิบัติงาน ประเมินผล
7. กลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เสนอผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ กลุ่มโรงเรียน

เป็นกระบวนการที่ควรทำทุกขั้นตอน ซึ่งในการปฏิบัติจริงยังไม่ได้ทำทุกขั้นตอน ขั้นตอนที่ยังไม่ได้ทำเป็นส่วนใหญ่คือ ขั้นตอนที่ 5 การเชิญหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียน และเชิญวิทยากรมาร่วมประชุมทำโครงการต่างๆ ตามข้อมูลและปัญหาของกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูประจำการซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบทำการสอนประจำวัน หรือปฏิบัติงานด้านอื่นๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลา และการเชิญวิทยากรมาร่วมประชุมทำโครงการก็อาจมีปัญหาด้านงบประมาณซึ่งต้องใช้งบประมาณของกลุ่มโรงเรียนเองประเด็นที่สำคัญการขาดแคลนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญขาดแรงสนับสนุนจากหน่วยงานเจ้าสังกัด และขาดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนโดยตรง เพราะมีงานล้นมืออยู่แล้ว (วินัย ตະสฤตย์, 2521 : 149) พร้อมทั้งครูอาจเห็นว่าเป็นการเสียเวลา เพิ่มงาน เพราะครูต้องรับภาระหนักในหน้าที่ประจำวันอยู่แล้ว จึงไม่ต้องการที่จะรับงานเพิ่มขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม เป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอน คือ ต้องศึกษาวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะได้นำวิธีการต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาสาระ กระ-

ขบวนการเรียน และให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2522 : 44) ดังนั้นในความคิดหวังของครูและคณะกรรมการบริหารฯ จึง คาดหวังว่าควรทำ การนิเทศการศึกษาด้วยกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อยนี้ อย่างต่อเนื่องกัน ทุกขั้นตอน ดังกล่าวแล้วแม้ว่าในทางปฏิบัติจริงจะยังปฏิบัติในอัตราที่ต่ำมากก็ตาม

2.4 การทดลองปฏิบัติการ การทดลองปฏิบัติการเป็นกิจกรรมในการนิเทศ การศึกษาอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาทางทักษะ โดยการทดลองปฏิบัติจริงเป็นการกระตุ้น ให้ครูกระตือรือร้นในการปฏิบัติ และทำให้เกิดวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ จากผลการวิจัย พบว่าคณะกรรมการบริหารและครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการทดลองปฏิบัติซึ่งมีกระ- ขบวนการ 6 ขั้นตอนคือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการ เสนอคณะ - กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน
2. คณะกรรมการบริหารฯ ร่วมกันเขียนโครงการการทดลองปฏิบัติการ เสนอหัวหน้าเขตเพื่อขออนุมัติ
3. ขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูของโรงเรียนที่ได้รับเลือก เป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติการ
4. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการ
5. ดำเนินการทดลองปฏิบัติการ
6. ประเมินผลการทดลอง และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่ม โรงเรียน

ดังกล่าวแล้วนี้ เป็นกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอนในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับการวิจัยของหมากทิพย์ แก้วฉนิกรังษี (หมากทิพย์ แก้วฉนิกรังษี 2524 : 155) ซึ่งพบว่า ในด้านการค้นคว้าทดลอง เชิงปฏิบัติ นั้น การปฏิบัติงานในด้านนี้ของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอยู่ในระดับปานกลาง และต้องการให้มีการเพิ่มการปฏิบัติให้มาก โดยข้อเท็จจริงแล้ว การทดลองเชิงปฏิบัติการ จะกระทำให้ได้ผลเป็นไปตามความมุ่งหมาย ได้ นั้น จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณ และมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในด้านนั้นๆ อย่างมาก ซึ่งคณะกรรมการบริหารฯ และครูในกลุ่มโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามความ-

ต้องการตั้งกล่าวยังขาดแคลนอยู่มาก หรือถึงแม้ว่าจะได้รับผลการทดลองปฏิบัติจริง ก็เป็น ปัญหาเรื่องนี้นักการศึกษาจะยอมรับผลการทดลองหรือไม่ ปัญหาที่สำคัญที่สุดจะต้องมีบุคลากรที่จะ ปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติที่มีขีดความสามารถสูง มีประสบการณ์มากพอ ซึ่งสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครเองก็ประสบปัญหาเช่นนี้อยู่เช่นกัน ตามความเห็นของผู้วิจัยเองพบว่า สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูประจำการที่มีความรู้ความสามารถในสาขาต่างๆ ไป ช่วยราชการต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอตลอดปี อย่างไรก็ตามก็เป็นหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนที่ต้องร่วมมือกันในการขวนขวายหาทางเพิ่มพูนความสามารถ จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ดีขึ้น ดังนั้นในความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครู จึงมีความเห็นว่าการทำในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการทดลองปฏิบัติการ

2.5 การทดสอบ กิจกรรมการทดสอบที่ปฏิบัติกันเป็นประจำสม่ำเสมอคือ การ วัดผลทางการศึกษา หรือการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกิจกรรมการทดสอบนี้ควรจะใช้ ให้กว้างขวางกว่านี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นและพัฒนาความรู้ความสามารถของครูประจำการให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเอง มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริการห้องสมุด โรงเรียนได้พบว่า ครูประจำการจำนวนน้อยมากที่เข้าใช้บริการของห้องสมุด ต้องการค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมเชิงวิชาการ ทั้งที่สำนักศึกษากทม. ได้ใช้งบประมาณอย่างมาก การสรรหาหนังสือเชิงวิชาการมากมายมอบให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนทุกโรงเรียน ทักษะหรือ ความชำนาญในงานวิชาชีพและในหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ย่อมมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้มาก ชงค์ วงษ์พันธ์ (ชงค์ วงษ์พันธ์ 2528 : 48-58) กล่าวว่า ปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ในปัจจุบันคือ คุณภาพของครูหลังจากบรรจุเข้ารับตำแหน่ง แม้ว่าจะได้มีการกำหนดคุณสมบัติและมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอยู่แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติยังมิได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยอื่นหลายประการประกอบอยู่ ประการสำคัญ ครูส่วนมากไม่พยายามที่จะหา ทางพัฒนาตัวเองให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆ ทางการศึกษาตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการสอบตกซ้ำชั้น ของนักเรียน ดังนั้นในการนิเทศการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมการทดสอบ ซึ่งส่วนใหญ่ใน ทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอนของกิจกรรมตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ของการทดสอบ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการและกำหนดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน

ฐานในการทดสอบ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา

3. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสอบและแจ้งรายละเอียดให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
4. จัดทำตารางสอบแจ้งให้โรงเรียนทราบ
5. ประเมินผลแล้ว เสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติจริง ซึ่งตัวอย่างประชากรตอบว่าได้ปฏิบัติแล้วทุกขั้นตอน เป็นส่วนใหญ่ นั้นโดยมากเป็นการใช้การทดสอบกับนักเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการทดสอบอย่างมีมาตรฐาน โดยใช้ข้อสอบที่ทำการวิเคราะห์แล้ว เป็นการวัดผลที่ตัวเด็ก ผู้วิจัยเองคิดว่าควรมีการใช้กิจกรรมการทดสอบกับผู้นักปฏิบัติการสอน คือ ครู บ้างในกรณีที่จะส่งไปศึกษา อบรมดูงาน ในวาระต่างๆ เป็นความจริงที่ว่า การบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงาน นั้นได้มีการกำหนดคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ไว้แล้วเป็นอย่างดี แต่ประสบการณ์ได้แสดงให้เห็นว่า กฎเกณฑ์ต่างๆ นั้นหาได้เป็นหลักประกันที่ดีที่สุด ที่จะ得人ที่เหมาะสมแก่ทุกหน้าที่เสมอไปไม่ เพราะปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ได้เจริญรุดหน้าไปมาก ได้มีการค้นพบหลักเกณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งอาจทำให้คนที่เคยเหมาะสมอยู่ในสมัยหนึ่งกลายเป็นหย่อนความเหมาะสมไปในอีกสมัยหนึ่งได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ฝ่ายบริหารจะต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อแก้ไขปรับปรุงบุคลากรในหน่วยงานทุกคนให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบให้มากที่สุด จึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา 2524 : 74) ดังกล่าวแล้วนี้ กิจกรรมการทดสอบซึ่งมีกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังกล่าวทั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครู ประถมศึกษาจึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรทำทุกขั้นตอนของกระบวนการในอัตราสูง

2.6 การอภิปราย คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ในกระบวนการของกิจกรรมการอภิปราย ซึ่งมีด้วยกัน 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อการอภิปรายจากปัญหาที่รวบรวมได้จากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน
2. กำหนดบุคคลผู้ดำเนินการอภิปรายจากแต่ละกลุ่มประสบการณ์
3. ดำเนินการอภิปรายร่วมกัน
4. สรุปผลการอภิปรายนำไปใช้ และรายงานผลต่อคณะกรรมการฯ บริหารกลุ่มโรงเรียน

ขั้นตอนที่ยังไม่ได้ทำคือ ขั้นตอนที่ 2 คือการกำหนดบุคคลผู้ดำเนินการอภิปรายจากแต่ละกลุ่ม ประสพการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะเกรงว่าการแสดงความคิดเห็นอาจจะส่งผลให้กระทบกระเทือนไปถึงตำแหน่งหน้าที่การงานที่ตนปฏิบัติอยู่ (สันต์ ธรรมบำรุง ม.ป.ป. : 121) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นพมาศ วงศ์โสภา (นพมาศ วงศ์โสภา 2525 : 126) ได้พบว่าโรงเรียนเห็นความสำคัญของบุคลิกภาพ ความสามารถของครูในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในระดับน้อย สำหรับขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ายังไม่ได้ทำ แต่ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้ทำแล้ว เมื่อพิจารณาต่ออัตราการตอบพบว่า ครูส่วนใหญ่ที่ตอบว่าได้ปฏิบัติจริงแล้วในขั้นตอนนี้ ในอัตราที่ต่ำมาก (ร้อยละ 55) และในขั้นตอนที่ 4 กรรมการบริหารฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าได้ทำแล้วในอัตราที่ต่ำมาก (ร้อยละ 50.0) และครูส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่ายังไม่ได้ทำ (ร้อยละ 47.8) ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม ทั้งคณะกรรมการบริหารฯ และครูประจำการต่างก็มีความคาดหวังว่า ควรทำทุกขั้นตอนในกระบวนการของกิจกรรมการอภิปราย โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อการอภิปราย จากปัญหาที่รวบรวมได้จากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนนั้น ตามผลงานการวิจัยของ นพมาศ วงศ์โสภา (นพมาศ วงศ์โสภา 2525 : 127) ได้พบว่า สิ่งที่ฝ่ายบริหารควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงโดยเฉพาะด้านการสำรวจความต้องการของบุคลากร เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ จัดโปรแกรม หรือจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครูให้สนองกับความต้องการนั้น

2.7 การบรรยาย กิจกรรมการบรรยาย ซึ่งมีกระบวนการอยู่ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหัวข้อการบรรยายจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มโรงเรียน
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดการบรรยาย
3. เชิญวิทยากรผู้มีความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาที่ตรงกับหัวข้อการบรรยาย
4. ประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบกำหนด วัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดต่างๆ

5. คำเนินการจัดการบรรยายและ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าฟังการบรรยาย
ซักถามปัญหา

6. ประเมินผลการบรรยายและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารฯ

ทั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครุมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่า ในทางปฏิบัติจริงได้
ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครุมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ได้ปฏิบัติในขั้นตอนที่ 5 ใน
อัตราสูงกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือ การดำเนินการจัดการบรรยาย และ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าฟังการ-
บรรยายซักถามปัญหา รองลงไปคือ ขั้นตอนที่ 4 การประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
กำหนดวัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดอื่นๆ และเชิญวิทยากรผู้มีความสามารถและเชี่ยวชาญ
ในสาขาที่ตรงกับหัวข้อการบรรยายซึ่งตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่า ได้ปฏิบัติ
จริงแล้วในอัตราสูง (ร้อยละ 72.9) ซึ่งนับว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ชัดแย้งกับงานวิจัย
ของสุดใจ ไสสุก (สุดใจ ไสสุก 2521 : 51) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชา-
การ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครพบว่า การนิเทศงานวิชาการมีน้อย การเชิญ
บุคลากรมาให้ความรู้ใหม่ๆ ทางด้านวิชาการแก่ครุมีน้อยมาก ดังกล่าวมาแล้ว ทั้งคณะกรรมการ
บริหารกลุ่มโรงเรียนและครุต่างก็คาดหวังว่า ควรทำทุกขั้นตอนในกระบวนการของกิจกรรมการ
บรรยาย

2.8 การสาธิต กิจกรรมการสาธิต ซึ่งมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนคือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการสาธิต
ตามข้อมูลที่กลุ่มโรงเรียนพิจารณาแล้ว
2. จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถทำการสาธิต
3. ทำการฝึกซ้อมการสาธิตเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง
4. กำหนด วัน เวลา สถานที่ที่ทำการสาธิต
5. ดำเนินการสาธิต และอภิปรายร่วมกันเพื่อนำทฤษฎีและหลักการไปใช้
ในการปฏิบัติหลังจากชมการสาธิตแล้ว
6. ประเมินผลการสาธิตและติดตามผล
7. รายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารฯ

นั้น คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครู ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในทุกขั้นตอน ดังกล่าวคือ ความคิดเห็นในการปฏิบัติจริงว่า ไม่ได้ทำได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอน ที่ 6 และขั้นตอนที่ 7 ส่วนในการปฏิบัติจริงว่าได้ทำแล้วมีอัตราการปฏิบัติค่อนข้างต่ำ คือต่ำกว่า อัตราร้อยละ 57.1 ทุกขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 5 สำหรับความ คาดหวังของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูมีความคิดเห็น ว่า ควรทำทุกขั้นตอน เพราะ การสร้างประสบการณ์ด้านการสอนให้แก่ครู โดยการสาธิตการสอนเป็นการลงมือสอน เป็นแบบ- อย่างให้ครูได้สังเกตจริงๆ ถึงการสอนที่ดีและถูกต้องทำให้ครูมีความมั่นใจ และสามารถปฏิบัติ- จริงได้อย่างถูกต้อง ข้อสำคัญคือ ในขั้นตอนของการสาธิตนั้นได้แก่ขั้นตอนที่ 2 คือ การหาบุคลากร- ปรมาทำการสาธิต จะต้องเลือกเฟ้นผู้ที่ครูมีความศรัทธา และในขั้นตอนที่ 3 ทำการฝึกซ้อมการ สาธิตเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก แต่ในทางปฏิบัติจริงยังไม่ได้กระ- ทำกันเลย และส่วนใหญ่เมื่อมีการจัดกิจกรรมการสาธิตมักมองข้ามขั้นตอนนี้ทำให้การสาธิตเป็นไป อย่างไม่ได้ผลเท่าที่ควร ตามความจริงศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่มีความชำนาญที่จะเป็นวิทยากร ให้แก่ กลุ่มโรงเรียนได้ แต่เนื่องจากเวลาออกนิเทศแต่ละโรงเรียนมีน้อยกลุ่มโรงเรียนอาจสรรหาครู ผู้คลุกคลีอยู่กับการสอนเป็นประจำ ซึ่งบางคนสามารถสอนบางวิชาได้ดีมาก กลุ่มโรงเรียนควร สำนวณว่ามีครูดังกล่าวอยู่ที่ใด และสังเกตการสอนว่ามีความสามารถจริงหรือไม่ หากเป็นที่ยอม- รับกันว่า เป็นผู้มีความสามารถในการสอนก็สามารถเชิญโดยสะดวกนอกจากจะเป็นการประหยัด งบประมาณแล้ว ข้อสำคัญที่สุดคือ เป็นการส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากรโดยการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครู อันเป็นที่ยอมรับในความสามารถทำให้มีความคิดที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุทธิ ประจงศักดิ์ (สุทธิ ประจงศักดิ์ 2521 : 149) ว่า ความรู้การใช้ภาษาสื่อความหมายเพื่อจูงใจผู้เรียน การนำเข้าสู่บทเรียน สรุปบทเรียน และ การตั้งคำถามมีความจำเป็นมากที่สุดในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้นกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียน โดยการสาธิตนั้น จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งที่กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานครไม่ควรจะมองข้าม เพราะนับว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งผลสะท้อนกลับมาถึง 2 ทาง ด้วยกัน คือ นอกจากจะได้พัฒนาการเรียนการสอนแล้ว ยังได้พัฒนาบุคลากรในด้านขวัญ และ กำลังใจได้อย่างดียิ่งอีกด้วย

2.9 การจัดนิทรรศการ กิจกรรมการจัดนิทรรศการ ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประถมศึกษา สอดคล้องกันทุกขั้นตอนของกระบวนการซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 6 ขั้นตอนคือ

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ประชุมกำหนดวัตถุประสงค์และ หัวข้อการจัดนิทรรศการ
2. แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการดำเนินการ
3. คณะอนุกรรมการร่วมกันประชุมวางแผนงานและเขียนโครงการ
4. จัดหา จัดทำ วัสดุอุปกรณ์ ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการจัดนิทรรศการและทำการประชาสัมพันธ์
5. ดำเนินการจัดนิทรรศการ
6. ประเมินผลแล้วรายงาน เสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน

ในการปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน ขั้นตอนปฏิบัติจริงในอัตราสูงสุดคือ ขั้นตอนที่ 2 แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการดำเนินงาน รองลงไปคือ ขั้นตอนที่ 4 จัดหา จัดทำ วัสดุอุปกรณ์ ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการจัดนิทรรศการ และทำการประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้งสองขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก สำหรับขั้นตอนที่ปฏิบัติจริงในอัตราต่ำที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลแล้วรายงาน เสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ขั้นตอนนี้ถือว่าปฏิบัติจริงน้อยมาก ซึ่งในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่จะ เป็นข้อมูลที่ดีในการแก้ไขข้อบกพร่อง เมื่อจะจัดนิเทศการศึกษาโดยการ จัดนิทรรศการ ในครั้งต่อไปเป็นขั้นตอนที่จะละเลยเสียไม่ได้ เพราะการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการดูความก้าวหน้าของงาน ค้นหาปัญหาและวิธีดำเนินงานที่ดีกว่ามีประสิทธิภาพกว่า ต้องยอมรับทั้งข้อดีและข้อเสีย เพื่อปรับปรุงงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (วิจิตร วรุฒบางกูร, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และ สุพิชญา อีระกุล 2520 : 180-181) ดังกล่าวแล้วในความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารและครู จึงคาดหวังว่าควรทำทุกขั้นตอนของกิจกรรมการจัดนิทรรศการให้ครบถ้วน ทั้ง 6 ขั้นตอนในอัตราสูง เพื่อการทำงานที่สมบูรณ์ได้ผลคุ้มค่ากับ เวลาที่ต้องเสียไป

10. การสัมภาษณ์ กิจกรรมการสัมภาษณ์เป็นกระบวนการซึ่งมีขั้นตอนอยู่ด้วยกัน 5 ขั้นตอนคือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการสัมภาษณ์ จากคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนหรือครู

2. แจ้ง กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์
3. ผู้ทำการสัมภาษณ์วิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐานที่สำคัญๆ จัดเตรียมวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Sturctured Interview)
4. ทำการสัมภาษณ์ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการ
5. เสนอการบริหารกลุ่มโรงเรียน

การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมนิเทศการศึกษาที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครุมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกขั้นตอน ของกระบวนการว่าในทางปฏิบัติจริงไม่ได้ทำเลย ทุกขั้นตอนอาจเป็นเพราะครุคิดว่าการสัมภาษณ์จะต้องกระทำแต่เฉพาะการสัมภาษณ์แบบมีรูปแบบ (Sturctured Interview) เพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่การสัมภาษณ์ของกานนิเทศศึกษานี้มักจะกระทำควบคู่ไปกับการนิเทศ โดยการสังเกตการสอน หรือ เยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้นิเทศจะพัฒนาการสัมภาษณ์ โดยเน้นตรงที่ความคิดของครุต่อประสบการณ์การเรียนการสอน กิจกรรมทำนองนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของเหตุการณ์ในห้องเรียนของครุ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2524 : 89) กิจกรรมการสัมภาษณ์จะช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความจริงที่ลึกลงไปเกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ ค่านิยม และทัศนคติ ซึ่งผู้นิเทศจะสามารถวิเคราะห์ได้ จะช่วยแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ของผู้ร่วมงานหรือครุผู้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งจะบังเกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาในที่สุด จากความสำคัญของกิจกรรมการสัมภาษณ์นี้ แม้ว่าในทางปฏิบัติจริงจะยังไม่ได้ทำเลยก็ตาม ในความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารฯ และครุต่างก็คาดหวังว่าควรทำกิจกรรมนี้ด้วยกระบวนการดังกล่าวแล้วทุกขั้นตอน

2.11 การเยี่ยมชั้นเรียน กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการอยู่ด้วยกัน 6 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการเยี่ยมชั้นเรียนจากความต้องการของครุในกลุ่มโรงเรียน
2. แต่งตั้งอนุกรรมการในการดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน คณะอนุกรรมการประชุมจัดประเด็นของปัญหาร่วมกัน เขียนโครงการและกำหนดสถานที่ที่เหมาะสม
3. เลือกสรรบุคคลที่มีทักษะและความสามารถทางด้านนั้น เป็นผู้ทำการสอนให้ดู

4. แจกรายละเอียดให้ผู้ไปเยี่ยมก่อนไป เช่น จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการไปดูเครื่องมือแบบรวบรวมพฤติกรรมและรายละเอียดต่างๆ
5. นำครูไปเยี่ยมชั้นเรียนและเปิดอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายหลังจากเยี่ยมชมแล้ว
6. คณะอนุกรรมการประเมินผลแล้ว เสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ

ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอนซึ่งไม่สอดคล้องกับครูประถมศึกษา ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วบางขั้นตอน ขั้นตอนที่ไม่ได้ทำคือ ขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 3 การเลือกสรรบุคคลที่มีทักษะและความสามารถทางด้านนั้น เป็นผู้ทำการสอนให้ดูในทางปฏิบัติจริงไม่ได้ทำ อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนของกลุ่มโรงเรียนไม่ได้ทำงานเป็นขั้นตอนดังได้กล่าวแล้วจึงให้เกิดความไม่เข้าใจ และไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการไปเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยเองได้มีประสบการณ์อยู่บ่อยครั้ง ที่การไปเยี่ยมชั้นเรียนก็คือ การไปเดินชมโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งไม่ตรงกับความมุ่งหมายของการไปเยี่ยมชั้นเรียนดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2524 : 90-91) ได้กล่าวไว้ว่า การไปเยี่ยมชั้นเรียนก็คือ จะต้องบอกจุดมุ่งหมายของการไปสังเกตการสอน และหลังจากนั้นจะต้องมีการอภิปรายการสอน เพื่อปรับปรุงการสอนทั้งของผู้สังเกตและครูผู้สอน จะต้องเตรียมไว้ว่าหลังจากดูการสอนแล้ว ผู้สังเกตการสอนและผู้สอนจะต้องทำอะไรบ้าง และจะต้องมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันภายหลังจากที่ทำการเยี่ยมชั้นเรียนแล้ว จึงจะทำให้การเยี่ยมชั้นเรียนได้ผลดีตามจุดมุ่งหมาย ดังกล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า กระบวนการของกิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียนดังกล่าวแล้ว 6 ขั้นตอนนั้นเป็นกระบวนการที่สามารถปฏิบัติให้การนิเทศการศึกษาให้ได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ดังนั้นคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษา จึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าในความคาดหวังคิดว่า กระบวนการของกิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียนทั้ง 6 ขั้นตอน เป็นกิจกรรมที่ควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูง

2.12 การสังเกต ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการสังเกตซึ่งมีกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกตจากข้อมูลความต้องการของกลุ่มโรงเรียน

2. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดผู้ประเมิน จำแนกผู้ประเมินตามประเภทที่จะถูกประเมิน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและเครื่องมือในการสังเกต
3. ผู้ประเมินดำเนินการสังเกตแล้วประเมินผลเสนอรายงานการสังเกตพร้อมเสนอแนะ

ต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งในการปฏิบัติจริงและในความคาดหวังคือ ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอนและในความคาดหวังก็มีความคิดเห็นว่าจะทำทุกขั้นตอนในอัตราสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ ได้ร่วมมือกันอย่างดีในการทำงานลักษณะกลุ่มโรงเรียน ทำให้มีโอกาสได้สังเกตการสอนของครูในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน และกลุ่มโรงเรียนอื่นๆ อีกด้วย ดังที่ บรรเทา กิตติศักดิ์ (บรรเทา กิตติศักดิ์ 2510 : 137) ได้ทำการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของการสังเกตการสอนว่าเป็นการนิเทศการสอนที่ดีวิธีหนึ่ง ดังที่ พงษ์ บุญจิตราดุลย์ (พงษ์ บุญจิตราดุลย์ ม.ป.ป. : 267) ได้กล่าวไว้ว่า การสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อช่วยเหลือครู มิใช่เป็นการจับผิด เพื่อจะช่วยเหลือได้ตรงจุดบางครั้งครูบางคนไม่มีความแน่ใจในวิธีการสอนของตัวเองว่าถูกต้อง เหมาะสมและได้ผลดีหรือไม่เพราะตัดสินใจเองไม่ได้ ต้องอาศัยผู้ซึ่งมีความสามารถและประสบการณ์สูงกว่า เป็นผู้ตัดสิน ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตจะต้องมีการเตรียมตัวทุกอย่างไว้ให้พร้อม มิฉะนั้นการสังเกตการสอนจะไม่บังเกิดผล

2.13 การเขียนบทความทางวิชาการ กิจกรรมการเขียนบทความทางวิชาการ ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งครูเป็นอนุกรรมการในการสร้างหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เขียนบทความทางวิชาการ ให้แก่กลุ่มโรงเรียน
2. คณะอนุกรรมการจัดทำศูนย์บริการด้านบทความทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนแก่ผู้ที่สนใจและตั้งหน่วยตอบรับความคิดเห็น
3. คณะอนุกรรมการนำบทความที่ได้รับมาพิจารณาเลือกสรร เพื่อพิมพ์เผยแพร่
4. จัดส่งเอกสารบทความวิชาการของกลุ่มโรงเรียนไปยังโรงเรียนต่างๆ

ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งในทางปฏิบัติว่าไม่ได้ทำเลยทุกขั้นตอน ส่วนในความคาดหวังก็คิดว่าควรทำในอัตราสูงทุกขั้นตอน ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะการดำเนินการในเรื่องเผยแพร่เอกสารทางวิชาการนี้ จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง และจะต้องหาบุคลากรที่มีความสามารถในด้านการเขียนบทความ การดำเนินการจัดพิมพ์ หรือ เย็บเล่ม รวมทั้งบริการส่งให้โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับเป็นงานที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความสามารถ ความอดทน และโดยเฉพาะต้องมีความเสียสละ อุทิศแรงใจกายอย่างสูง ซึ่งกลุ่มโรงเรียนคงเห็นว่าเป็นงานที่หนัก ประกอบกับมีหน่วยงานใหญ่กว่ากลุ่มโรงเรียนรับผิดชอบอยู่แล้ว คือสำนักงานการศึกษาได้ปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องนี้เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทางสำนักงานศึกษาก็ได้เปิดโอกาสให้ครูส่วนหนึ่งเป็นตัวแทนเข้าร่วมผลิตอยู่แล้ว ทั้งเอกสารทางวิชาการ สื่อการเรียนการสอน แต่กระนั้นก็ตามการผลิตเอกสารทางวิชาการก็ได้เป็นไปตามความต้องการ หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เพราะอุปสรรคสำคัญคือ งบประมาณที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันนั้นมีน้อยมาก จึงต้องถือเป็นหน้าที่ของผู้มีส่วนรับผิดชอบ ควรช่วยกันเท่าที่สามารถทำได้ ซึ่งในการวิจัยของ ผกาทิพย์ แก้วผณีรังษี (ผกาทิพย์ แก้วผณีรังษี 2524 : 154) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการแนะนำส่งเสริมให้ครูผลิตหนังสืออ่านประกอบขึ้นใช้เองตามกลุ่มประสบการณ์ โดยให้ครูมีส่วนร่วมร่วมกันในการจัดทำ มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ผู้ที่จะแก้ไขอุปสรรคสำคัญดังกล่าวคือ เจ้าหน้าที่ในระดับสูง หรือผู้บริหารนั่นเอง ในขณะที่เดียวกันต้องถือเป็นหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบที่ต้องให้การสนับสนุนอีกด้วยจึงจะทำงานนี้ เทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยกิจกรรมการเขียนบทความทางวิชาการนี้สำเร็จได้ตามความต้องการ

2.14 การจัดทัศนศึกษา กิจกรรมการจัดทัศนศึกษามีกระบวนการอยู่ 7 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทัศนศึกษาแล้ว สอบถามความเห็นจากครูในกลุ่มโรงเรียนในการกำหนดสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา
2. แต่งตั้งครูเป็นคณะอนุกรรมการจัดการทัศนศึกษา
3. ติดต่อขอเข้าชมและศึกษางานกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา
4. ติดต่อพาหนะในการเดินทางและจัดหาความสะดวกสบายต่างๆ
5. จัดการทัศนศึกษาโดยเตรียมเครื่องมือในการศึกษาดูงาน เช่น แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ความรู้ตามวัตถุประสงค์

6. อภิปรายร่วมกันหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษาแล้ว

7. คณะอนุกรรมการติดตามผลแลรายงานผลที่ได้รับต่อคณะกรรมการบริหารฯ

ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนว่า ในทางปฏิบัติจริงได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และขั้นตอนที่ปฏิบัติในอัตราสูงสุดคือ ขั้นตอนที่ 4 ส่วนขั้นตอนที่ปฏิบัติในอัตราต่ำที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 6 และขั้นตอนที่ 7 และในความคิดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอน สำหรับความคิดเห็นของครูสอดคล้องกับคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนที่ 6 และขั้นตอนที่ 7 ซึ่งครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติจริงไม่ได้ทำทั้ง 2 ขั้นตอนนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการนี้ เทศด้วยกิจกรรมการจัดทัศนศึกษาที่ปฏิบัติตลอดมานั้น ขาดการวางแผนงานที่ดี ทำให้ขาดขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติภายหลังจากที่ได้ไปทัศนศึกษามาแล้ว ดังเช่น ความเห็นของ บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman 1952 : 476-479) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า หลังจากไปดูงานเสร็จแล้วควรได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ไปทัศนศึกษา เพื่อได้มีโอกาสซักถามและ เป็นโอกาสที่ผู้ให้ดูงานจะได้ชี้แจงเพิ่มเติม เกี่ยวกับงานที่ดูอันจะเป็นประโยชน์ในทางที่ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ ยง วัชชวัลคุ (ยง วัชชวัลคุ 2524 : 104-105) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการไปทัศนศึกษานั้นต้องมีการวางแผนไปดูงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ไปดู การดูงานควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ และเป็นความต้องการของครูโรงเรียนที่จะไปทัศนศึกษาต้อง เป็นตัวอย่างได้จริงๆ มิฉะนั้นจะไม่เกิดประโยชน์มากนัก จะเป็นการไปทัศนศึกษาเสียมากกว่า เมื่อไปดูกลับมาแล้วควรได้ประชุมเพื่อร่วมวางแผนโครงการในการปฏิบัติปรับปรุงงาน และท้ายที่สุดต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยเหลือเมื่อครูเกิดปัญหา รวมทั้ง เป็นการให้กำลังใจด้วย ดังกล่าวแล้วนี้ อาจเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ในความคิดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอนในกระบวนการของกิจกรรม การจัดทัศนศึกษาให้ครบถ้วนทุกขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จสูงกว่าที่แลมาแล้ว

2.15 การพบปะ เพื่อสร้างความคุ้นเคย กิจกรรมการพบปะ เพื่อสร้างความคุ้นเคย ประกอบด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอนคือ

1. คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดงาน
2. คณะกรรมการบริหารฯ แต่งตั้งครู เป็นอนุกรรมการจัดการประชุมวางแผน

แผนงาน แข่งงาน และดำเนินงาน

3. คณะอนุกรรมการ กำหนดวัน เวลา สถานที่และระบุประเภทของกิจกรรม ในการพบปะสังสรรค์ เช่น การแข่งขันกีฬา งานเลี้ยง เป็นต้น
4. คณะอนุกรรมการจัดหาและจัดทำอุปกรณ์ในการดำเนินการ และเอกสาร ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. คณะอนุกรรมการดำเนินการจัดการพบปะเพื่อสร้างความคุ้นเคย
6. ประเมินผลแล้วรายงาน เสนอแนะต่อ คณะกรรมการบริหารฯ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทั้งในด้านการปฏิบัติจริงว่า ได้ทำแล้วทุกขั้นตอน และในความคาดหวังคิดว่าควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในหลายๆ ด้านของโรงเรียนต้องร่วมมือกันอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบของกลุ่มโรงเรียนทำให้มีการพบปะสังสรรค์กันบ่อยๆ ทั้งในด้านส่วนรวมทั้งกลุ่มโรงเรียน และการพบปะกันในส่วนของกลุ่มประสพการณ์อีกด้วย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสำนักการศึกษา คือ เพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน มีความคล่องตัวในการทำงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน นอกจากนี้ จากการวิจัยของ ฉลอง บุญญานันต์ (ฉลอง บุญญานันต์ 2515 : 3-6) ได้พบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย จึงต้องใช้เวลาไปในการประชาสัมพันธ์ติดต่อขอความร่วมมือ อยู่เสมอ และมุ่งสร้างมนุษยสัมพันธ์ ให้ความอบอุ่นแก่ครู สำหรับความคิดเห็นของ เฟรด ซี เอเยอร์ (Fred C. Ayer 1954 : 46-48) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล ซึ่งต่างก็มีลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของตัวเอง บุคคลหนึ่งอาจยอมรับหลักการอย่างหนึ่ง ขณะเดียวกันอาจปฏิเสธหลักการอื่นๆ ดังนั้นความสำเร็จของการนิเทศจึงมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการเพียงอย่างเดียว แต่ความเข้าใจถึงแรงจูงใจของมนุษย์ และลักษณะนิสัยของเขาเป็นสิ่งจำเป็นมาก ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ต้องรู้จักใช้กระบวนการหมู่พวกเขาทำงานเป็นหมู่คณะ อาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เป็นประโยชน์ ในการประสานงาน ไม่ใช่ความรู้สึคนึกคิดของตนเอง เป็นใหญ่ ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานพัฒนาความคิดในการสร้างสรรค์ในการดำเนินงานร่วมกัน

โดยวิธีการง่ายๆ และเป็นกันเอง จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษา โดยกิจกรรมการพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความคุ้นเคยนี้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาได้ผลดียิ่งอีกกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประจำการได้ให้ความคิดเห็นว่า ได้ปฏิบัติแล้วทุกขั้นตอน และคาดหวังว่าควรทำทุกขั้นตอนในอัตราสูง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ต้องอย่างยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูได้เข้าใจกันคุ้นเคยกัน และมีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงานอันเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลดีแก่การพัฒนาการศึกษาในที่สุด

จะเห็นได้ว่า ความคาดหวังของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูประถมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาด้วยกิจกรรม 15 กิจกรรมดังกล่าวแล้ว มีความคิดเห็นว่าการทำทั้งหมด เป็นความคิดเห็นที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการของการนิเทศการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นผลทำให้ได้พัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้ส่งเสริมให้ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้ได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม เพราะกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้ทำให้สิ้นเปลือง งบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด แต่กลับจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว เพราะบุคลากรของโรงเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพพยายามปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ และสามารถใช้เทคนิควิธีการอันทันสมัยต่างๆ สมควรแก่กาลปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนนั้น สามารถเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศการศึกษาได้ถึง 15 กิจกรรมด้วยกัน กลุ่มโรงเรียนควรที่จะต้องพิจารณาประเภทของกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อที่จะให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ และในการปฏิบัติงานนิเทศนั้น สามารถที่จะพิจารณานำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมาใช้ประกอบกันในการจัดการนิเทศการศึกษาได้โดยให้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมอื่น เป็นกิจกรรมประกอบตามความเหมาะสม

2. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนควรให้ความสำคัญแก่ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการของกิจกรรมต่างๆ อันเป็นขั้นตอนของที่มาของปัญหา หรือข้อมูลของความต้องการภายในกลุ่มโรงเรียนที่จะต้องได้มาโดยการเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอความต้องการและความสำคัญของปัญหาที่จะต้องแก้ไข โดยการใชกิจกรรมการนิเทศการศึกษา

3. กรุงเทพมหานคร ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครู ให้ตระหนักถึงความสำคัญของขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการของแต่ละกิจกรรม เพื่อจะได้ ยังเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ใช่ทำบ้างเป็นบางขั้นตอน และบางขั้นตอนไม่ทำ เช่น ในขั้นตอนของการประเมินผล และรายงานผล หากไม่ทำขั้นตอนนี้แล้ว ก็เป็นการยากที่จะสรุปถึงความก้าวหน้าในการจัดการนิเทศ หรือไม่มีข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการนิเทศครั้งต่อไป เป็นต้น

4. คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูประจำการ ควรจะได้มีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางแผนงาน จัดการนิเทศการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเห็นวิธีการแก้ปัญหาไปในแนวทางเดียวกัน

5. กลุ่มโรงเรียนควรมีแผนงานในการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยเหลือครู เกี่ยวกับการสอนอย่างเด่นชัด และแน่นอน เพื่อเป็นแกนให้โรงเรียนได้ยึดถือปฏิบัติ

6. ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้กิจกรรมนิเทศการศึกษา ในการจัดการนิเทศ การศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนเอง เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การขาดแคลนงบประมาณ ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนต้องพยายามหารายได้ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษา อาจทำได้โดย การจัดตั้งสหการ หรือขอมริจาคจากผู้ที่มีสนับสนุนการศึกษา และมีจิตศรัทธา หรือจัดจำหน่ายผลผลิตของกลุ่มโรงเรียน หรือของนักเรียนสรุปว่า ผู้บริหารต้องหาเงินเก่ง และมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับชุมชน

8. กิจกรรมนิเทศการศึกษาบางประเภทอาจจะขยายการจัดการให้กว้างออกไปเป็นกิจกรรมระหว่างกลุ่มโรงเรียนต่อกลุ่มโรงเรียน หรืออาจจัดรวมกันไปในระดับเขต เพื่อเป็นการประหยัดและได้ผลดีในวงกว้างมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสม เช่น การทำข้อสอบมาตรฐาน การเขียนบทความทางวิชาการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีหลายกิจกรรมที่ควรจะศึกษารายละเอียดด้วยการจำกัดขอบเขตให้แคบกว่านี้ เพื่อจะวิจัยได้ลึกซึ่งครอบคลุมและสามารถนำผลการวิจัยไปปฏิบัติได้ ดังนี้ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาบางกิจกรรมให้เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการจัดการนิเทศการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน-

เรียน ดังกล่าวว่าสัมพันธ์กับงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นศาสตร์ทางการบริหารงาน ที่
ผู้บริหารโรงเรียนควรทำอย่างน้อยเพียงไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย